

В. В. Ковалинський

Лук'янівське кладовище

ЛУК'ЯНІВСЬКЕ КЛАДОВИЩЕ Розташ. у Києві в істор. місцевості [Лук'янівка](#). Після завершення спорудження Лук'янів. тюрем. замку (див. [Лук'янівська тюрма](#)) постало питання щодо місця для поховання померлих в'язнів. Крім того, на той час вже були заборонені масові поховання на Щекавиц. кладовищі (відкрите 1772). Таким чином 1871 наприкінці вул. Велика Дорогожицька стихійно виникло Л. к. 1878 Київ. міська дума офіційно надала йому перші 3 дес. землі й назвала центральним. Згодом площу кладовища декілька разів збільшували (воно мало 54 ділянки, у кожній з яких – від 400 до 1000 місць), остаточно Л. к. упорядк. 1887 (з'явилися дерев'яна каплиця, організов. під'їзні шляхи). На відміну від ін. кладовищ, ним розпоряджалася міська управа, а не представники духовенства. 1911 каплицю перебудовано у церкву св. Катерини й освячено (зруйнов. на поч. 1970-х рр., відновлений храм освяч. 2011). Комплекс різноманіт. споруд й огорожі зведено в єдиний ансамбль за проектом арх. *В. Ніколаєва*. Станом на 1926 у Києві на 14-ти кладовищах здійснено 5287 поховань, зокрема на Л. к. – 804 (15,5 % від заг. кількості). Хоча Л. к. засн. як православне, тут ховали представників різних національностей і сповідань – євреїв, поляків, німців, французів, чехів, угорців, болгар, вірменів, грузинів та ін.; сюди також перенесено поховання з ліквідов. кладовищ – [Аскольдової могили](#), [Київського Свято-Покровського жіночого монастиря](#), Щекавиц., Вознесен. та ін.; після визволення Києва ухвалено рішення ховати й учасників 2-ї світової війни, на що відведено 12 га (умовно виокремлюють цивіл., євр. і військ. кладовища). Серед похованих – митрополит УАПЦ [Василь](#) (Липківський), двічі Герої Рад. Союзу [І. Бойко](#) та *В. Рязанов*, понад 90 Героїв Рад. Союзу, лікарі-терапевти академік АН УРСР і СРСР *М. Стражеско* й академік ВУАН *Т. Яновський*, академік АН УРСР економгеограф *К. Воблий* і фізіолог *В. Чаговець*, акушер-гінеколог [О. Лур'є](#), арх. [О. Кобелєв](#) і [О. Вербицький](#), живописці *М. Пимоненко*, *М. Мурашко*, *В. Орловський*, *С. Світославський*, льотчики *П. Нестеров* і [Є. Крутень](#), один із засн. Л. к. *І. Зейферт* (1838–88). У 1962 закрито для масових поховань, 1964 частину площі військ. кладовища (6 га) відведено під спорудження Київ. телевежі. 1994 КМ України надав Л. к. статус держ. істор.-мемор. заповідника, 2001 вніс до переліку заповідників нац. значення Держ. реєстру нерухомих пам'яток України. Нині у його структурі діє музей кладовища.

Рекомендована література

1. Проценко Л. А. Лук'янівське цивільне кладовище: Путівник. К., 1995;
2. 2001.

Бібліографічний опис:

Лук'янівське кладовище / В. В. Ковалинський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59235>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).